

هیرشه‌گه‌ی هه‌ولیر و پشتوینه‌ی ئاسایشی کوردستان!

16-02-2021

نووسه‌ره‌کان

ناوه‌ندی لیکۆلینه‌وه‌ی رووداو

کورتە : له‌سه‌ره‌تای ئەم هه‌فته‌یه‌دا له‌ناوه‌ندی لیکۆلینه‌وه‌ی رووداو دانیشتنیکى داخراوى گرنگمان بۆده‌سته‌بژیری هه‌ردوو پیکهاته‌ی کورد و عه‌ره‌ب له‌ پارێزگای نه‌ینه‌وا ریکخست، تا له‌سه‌ر گه‌رفته‌کانی پارێزگاکه و دۆزینه‌وه‌ی رینگه‌چاره‌ی نوێ بۆ کێشه‌ی نیوان پیکهاته‌کانی ئەو شاره‌ قسه‌ بکه‌ین.

د.ههلمت غەرب-

راویژکار له ناوهندی لیکۆلینهوهی رووداوا

لهسەرتهای ئەم ههفتهیهدا لهناوهندی لیکۆلینهوهی رووداوا دانیشتنیکی داخراوی گرنگمان بۆدهستهبژیری ههردوو پیکهاتهی کورد و عه‌ره‌ب له پارێزگای نهینه‌وا ریکخست، تا لهسەر گه‌رفته‌کانی پارێزگاکه و دۆزینه‌وهی رینگه‌چاره‌ی نوێ بۆ کیشه‌ی نیوان پیکهاته‌کانی ئەو شاره‌ قسه‌ بکه‌ین. ئەوه‌ی به‌لای منه‌وه گرنگه‌ ئەو به‌شه‌ی گه‌توگۆکان و دانیشتنه‌که‌بوو که‌ په‌یوه‌ندیان به‌ پاراستنی ئاسایشی ههریم و چۆنیه‌تی روبه‌رووبونه‌وه‌ی مه‌ترسییه‌کانی سه‌ری له‌ده‌ره‌وه‌ی سنووره‌کانی بوو، که‌ ده‌کرێ به‌ هیرشه‌کانی دوینی شه‌وه‌ی سه‌ر هه‌ولێره‌وه‌ ببه‌سترینه‌وه‌.

له‌راستیدا دوو شت زۆر گرنگه‌ بیه‌مه‌روو، پینش ئەوه‌ی قسه‌ له‌سه‌ر جه‌وه‌ه‌ری ئاسایشی ههریم و چۆنیه‌تی پاراستنی بکه‌ین:

یه‌که‌م: ئاسایشی کوردستان و هه‌ولێر به‌ پارێزگای نهینه‌واوه‌ به‌ستراوه‌ته‌وه‌.

دووهم: هه‌ولێر و کوردستان پارێزراو نابن ئەگه‌ر ئاسایشی ده‌ره‌وه‌ی سنوره‌کان پارێزراو نه‌بن، واته‌ ئەتوانم بلیم مه‌سه‌له‌ی پاراستن و ته‌ناهی هه‌ولێر ته‌ناها بابه‌تیک‌ی ناوخۆیی نه‌یه‌، به‌لکو په‌یوه‌ندیی به‌ ئاسایشی ناوچه‌ی ده‌شتی نهینه‌واو موسله‌وه‌ هه‌یه‌ به‌گه‌شتی.

روداوه‌که‌یی دوینی شه‌و ته‌نها روداوێک نه‌یه‌ به‌ ئاسانی سه‌ر بکریت و یه‌که‌مجاریش نه‌یه‌ که‌ راسته‌وخۆ ئاسایشی ههریم ده‌کرێته‌ ئامانج. هه‌رکه‌سێک و گروپێک له‌پشت هیرشه‌که‌نه‌وه‌ بێت، په‌یامیک‌ی شه‌رانیی دژی ههریم هه‌لگرتوو، بۆیه‌ پێویسته‌ نه‌ک وه‌ک کاردانه‌وه‌، به‌لکو بۆ پارێزگاری له‌ ئاسایشی ههریم بۆشایی ئەمنی ناوچه‌کانی ده‌شتی نهینه‌وا و گوێر و ده‌رووبه‌ری مه‌خمور پریکریته‌وه‌. ده‌بێت ههریم له‌وناوچه‌دا رۆلی هه‌بێت، ده‌نا هه‌یچ کات هه‌ولێر پارێزراو نابیت و هه‌میشه‌ مه‌ترسی گه‌وره‌ی له‌سه‌ر ده‌بێت. چونکه‌ له‌ئێستادا کوردستان هه‌یچ پشتمینه‌یه‌کی ئەمنی نه‌یه‌ و دروستکردنی پشیمانی ئەمنی تیدا له‌هه‌موو کات ئاسانه‌. بۆیه‌ پێویسته‌ ههریم به‌هه‌یژ یاخود به‌ دانوستاندن بێت ئەو ناوچه‌ له‌رووی سه‌ربازیه‌وه‌ کۆنترۆل بکات. عێراق هه‌یژ نیشتمانی نه‌یه‌ تا بتوانێت کۆنترۆلی سنوره‌کان بکات هه‌شد و میلشیاکان له‌به‌که‌کانی سوپا به‌هه‌یژترن و ئەسته‌مه‌ بتوانێ ده‌ست به‌هه‌یژته‌ رێی کاره‌کانی ئەوان.

یه‌کێک له‌وه‌ هه‌ره‌شه‌ گرنگانه‌ی که‌ تارا‌ده‌یه‌ک کاریگه‌رییان له‌سه‌ر که‌مه‌کردنه‌وه‌ی موشه‌که‌بارنکردنی به‌غدا هه‌بوو، ئەو هه‌ره‌شه‌ به‌کۆمه‌له‌ی نێرده‌ و بالیۆزی ولاتان بوو به‌ جیه‌یشتنی عێراق له‌حاله‌تی به‌رده‌وام بوونی هیرشی میلشیاکان و کۆنترۆل نه‌کردنیان له‌لایه‌ن حکومه‌ته‌وه‌. هه‌ر له‌وکاته‌وه‌ ههریم و هه‌ولێر به‌تایبه‌ت وه‌ک په‌ناگه‌ی دووهم و به‌دیل سه‌یرده‌کرا بۆ ئەو نوێنه‌رایه‌تی و نێرده‌ دیپلۆماسیانه‌، به‌لام ئیتر پاش ئەم هیرشانه‌ هه‌ولێریش پێویستی به‌ گرتنه‌به‌ری رێوشوینی توند هه‌یه‌ و نابێت ده‌سته‌ وه‌ستان له‌به‌رده‌م کاردانه‌وه‌ سارد و بێ باهه‌خه‌کانی حکومه‌تی عێراقدا بوه‌ستێت. به‌لکو ئەوه‌ی پێویسته‌ له‌ سه‌ر ئاستی نێوده‌وله‌تی و دیپلۆماسی بیگریته‌ به‌ر بۆ دروستکردنی پشتمینه‌ی ئەمنی بۆ ههریم له‌ده‌ره‌وه‌ی سنووره‌کانی خۆی به‌تایبه‌ت له‌ ههردوو ناوچه‌ی گوێر و مه‌خمور که‌ زۆر نزیکن له‌ هه‌ولێر. باشتروایه‌ نێرده‌ دیپلۆماسییه‌کان رۆلی نێوه‌ندگیری بیه‌ین بۆ گه‌یشتنه‌ ریکه‌وتنی نیوان هه‌ولێر و به‌غدا و گه‌رانه‌وه‌ی هه‌یژه‌کانی پێشمه‌رگه‌ بۆ ناوچه‌که‌.